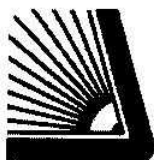

۱۳۴۹ و.ش.
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

از ورامین تا بروجرد با ننه بی گل

فوزیه کریمی - سعید وزیری

انتشارات فکری

سرشناسه	: کریمی، فوزیه
عنوان و نام پدیدآور	: از ورامین تا بروجرد با ننه بی گل / فوزیه کریمی - سعید وزیری
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات نظری ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴:
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۸۹-۳۳۸-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
شناسه افزوده	: سعید وزیری (۱۳۱۸)
موضوع	: سفرنامه های ایرانی - داستان های فارسی - قرن ۱۴
رده بناس کنگ	: ۱۳۹۴ ۴ الف ۴/ک ۱۴۸۱ DSR
رده بندی ریویی	: ۹۵۵/۰۸۴۴۰۴۲
شماره کتابشناسی	: ۳۹۸۸۵

انتشارات نظری

نام کتاب: از ورامین تا بروجرد با ننه بی گل

نویسنده: فوزیه کریمی - سعید وزیری

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۶

شمارگان: ۶۰۰

«کلیه حقوق مادی، چاپ و نشر مخصوص و محفوظات این اثر می‌باشد»

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولی‌عصر (عج)، خیابان سید جمال‌الدین اسفندیاری (پوشه ۱۰۰)

نش خیابان فتحی شقایق، جنب بانک انصار، پلاک ۳۲، طبقه ۲، واحد ۱۷

info@nashrenazari.com

www.nashrenazari.com

همراه: ۰۹۱۹۰۱۲۹۴۵۵

تلفن: ۸۸۱۰۲۷۷۵

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

پیش‌گفتار نویسنده

گاهی در زندگی اتفاقی می‌افتد که به یک‌باره همه چیز تغییر می‌کند. مانند رونمایی از کتاب ننه بی‌گل، قرار بود در تهران برگزار شود. ولی با درخواست آقای جعفر حاجی کریم نظری در بروجرد برگزار شد، و تصمیم بر این بود یک سفرنامه از ورامین بروجرد، در این زمینه نوشته شود. از آنجایی که بروجرد زادگاه من است، پیشنهاد شد سفرنامه را بنویسم. گرچه قدم نهادن در این راه بسیار پر مسئولیت است. جرأت می‌خواهد. زیرا هر چیزی باید سر جای خود و هر واژه با احتیاط به کار برود. با قبول پدید آوردن این کتاب متوجه شدم با وجود این که بیشتر از سه چهارم عمر خود را در بروجرد گذرانده‌ام، از برخی ارزش‌ها، چهره‌های ماندگار و بناهای تاریخی شهرم بی‌خبر بوده‌ام، این جا بود که

تصمیم گرفتم درباره شهرم بروجرد مطالعه بیش‌تری داشته باشم. از اداره میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری، اداره ارشاد و فرهنگ و نیز تذکره استاد حسین حزین کمک گرفتم. این منابع باعث جلو رفتن من در این زمینه شد، البته بخش مهمی از آن به خاطر مشاهدات و سال‌های زناشویی من در بروجرد نیز بوده است.

سفرنامه بابا رودتر از این‌ها به پایان می‌رسید، ولی به دلیل اهمیت کار و تحقیقی که روی آن انجام می‌شد، حدود دو سال به طول انجامید، تا آماده برای چاپ بشود. یادآور می‌شوم، منظور از این کتاب شناخت ناشناخته‌های هنرمندان، جاسای بکر و رزش‌های بروجرد و استان لرستان در حد وسع و تحقیق اینجانب می‌باشد. سخن به درازا نمی‌کشم، اگر در این کتاب نامی از سایر هنرمندان این شهر قلم‌نشان است، نه به این دلیل که فراموش شده باشند، بلکه به خاطر ظرفیت کتاب می‌باشد. به امید این که در آینده سعادت‌ی باشد و توفیق بیابیم در جلد بعدی معجزه کامل‌تری تهیه و دین‌مان را ادا کرده باشیم. تردیدی در این نیست، تلاش بزرگان، دانشمندان و هنرمندان گذشته و حال در زندگی اجتماعی مردم تأثیر می‌گذارند.

از ورامین تا بروجرد اگرچه سفرنامه خوانده می‌شود و حاصل یک سفر

سه روزه می‌باشد. هم‌چنین تحقیقی اجمالی در مورد تاریخ و منابعی از یکی از شهرهای ایران است. منابعی چون (تذکره استاد حسین حزین) شاعر و نویسنده در بروجرد، و دوستان هنرمند و پژوهشگر از جمله: آقایان ولی‌الله تیموری، استاد سعید وزیری، نادر ارجمندی، محمدمهدی گه‌رزمی، کارشناس اداره میراث فرهنگی و خانم اکرم‌السادات زین‌العبادی می‌باشند که در تهیه این اثر یاری رسانده‌اند.

من نیز نویسنده مان‌نمایی چون، قلب سرخ، ننه بی‌گل، اشک فانوس، پژواک عشق و نادی پسرک آلاسکا فروش و ... می‌باشم. مفتخرم از این‌که به این وسیله با چهره‌های برجسته شعر و استانم بیشتر آشنا می‌شوم و دریافتم در شهری به دنیا آمده و بزرگ شده‌ام که اصالت تاریخی، معنوی دارد و شاید برای همین بود، با وجود فشرده‌گی کار و ... احساس خستگی نمی‌کردم.

درباره بناهای معماری ایرانی و تاریخی شهر نیز تحقیق کردم، با زندگی و منش مفاخر و رنجی که در طول راه هنری با خود یاخته کشیده و می‌کشند، آشنا شدم. با آشنایی هر یک از این چهره‌های ماندگار ملی شهرم، مانند کودکی بازی‌گوش به هیجان آمدم. این‌جا لازم به ذکر است بگویم: اگر در متن و طول کتاب نام بنده به چشم می‌خورد، به دلیل این

است که خود نیز یکی از افراد، میان گروه می‌باشم. این را گفتم تا خلائی در ذهن خوانندگان عزیزم به وجود نیاید.

در این جا، از جناب آقای جعفر حاجی کریم نظری نهایت تشکر را دارم و اضافه می‌کنم، این کتاب، سفرنامه از ورامین تا بروجرد را که پیش روی داریم، پیرو برگزاری مراسمی برای رونمایی از کتاب ننه بی گل، به همت انصاران نظری می‌باشد....

از زبان مدیر ارجمندی معاون مدیر کل و رئیس،
با تلاش و تعظیم مقام اکرم السادات زین العبادی معاون امور فرهنگی
اداره ارشاد اسلامی شهرستان بروجرد:

و بیاریم سبذ، ببریم این همه سرخ، این همه سبز
این جا بروجرد است، شهر علما، فرهیختگان و مردم صمیمی که در
لاجورد آسمانش عشق طلوع می کند و از آفاق چشمه هایش شعر ناب
جاری است. خاکش سبز و خرم است و درخت ها سرسبز بر آسمان کشیده
و پر از شوکت و فر شکوفه هاست، نسیمش همواره ریحه گل ها و صفا را
می پراکند و آب تا دل تان بخواهد، آبی است و دشت هایش از آباق گز
گرفته شقایق، روشن.

این جا همه چیز آن قدر زلال و پاک است که در رگ هر برگ دشت
و صحرایش می توان خدا را یافت و این نقاش هستی به زیبایی آیات خود

را در نقطه نقطه این دیار فرزانه ترسیم نموده است.

این مردم صمیمی و روشن‌روان، سخی‌اند مثل بی‌قراری ابر بهاری و یک‌رنگند مثل آبی آسمان. مردمی که فریایی‌های زودگذر آنان را نمی‌فریبد و سختی‌های زندگی خم به ابروهای شان نمی‌آورد. هم چون دشت‌های چنار این دیار سختند و صبور. یک رنگی، صفا، زندگی و روح‌ها، پاک و زلال در کوچه، کوچه شهر موج می‌زند.

این جا بر مرد است. جلوه‌گاه زیبایی‌های ناب نایاب، گوشه‌ای پر فرو شکوه از فرهنگ تاریخی ایران اسلامی، دیار گنبد‌های آبی و طلایی مساجدی که یادگار هر سدان روح خداست. بلاد مناره‌های بلند و گلدسته‌های دست بر آسمان براراشته با صدای همیشه سبز اذان.

این جا بروجرد است مجموعه‌ای از جلوه‌های حیرت‌انگیز طبیعت، علم، هنر و تاریخ که در جای جای این دیار دیدنی‌ها را با ابیه و ابزار آلاتی به چشم می‌خورد که دل به قداست تاریخ سپرده‌اند تا یاد عالم را هنرمند خود را همیشگی و مانا سازند.

زیبایی در مناظر شگفت آور طبیعت لمس می‌شود، گیسوی رها شده آبشاران، دشت‌های تاب‌نی‌نهایت سبز، کوه‌های سر بر فلک کشیده پوشیده از برف و طبیعت بکر و کم‌نظیری که شهر را در دامن خود گرفته، هر یک

آدمی را به چشم‌انداز تحقیر برده و بوی سیب فضای گلدشتِ بروجرد را تسخیر کرده است.

رودهایی که سر در گوش صخره‌ها، دنیا را صدا می‌کنند برای هر بیننده خاطره‌ای می‌شوند تا سرافرازی ایران زمین را برای همیشه در جان خود داشته باشند.

کتاب، حائری جریحه‌ای است از یک سفر و یک دنیا خاطره برای نگاهی گذرا به این بزم بزرگ دیار پر رمز و راز. شاید که روزی سرزمین فرزندگان و فرهیختگان با تمام شوکتش میزبانتان باشد، سرزمینی که محله به محله، کوچه به کوچه یادآور رزانه‌ای، فرهیخته‌ای، عالمی، هنرمندی و ... که نه تنها برای این دیار بلکه برای ایران اسلامی افتخار آفریده‌اند و ثبت نمودند نام بروجرد را در تاریخ پرافتخار این مرز و بوم.

انسان‌های پراکنده بر این کره خاکی هر یک نماینده فرهنگ‌های گوناگون نیز هستند و تماس رو در روی این نمایندگان، بباط متعامل فرهنگ‌ها را به وجود می‌آورد و در واقع این تعامل انسان‌ها با یکدیگر است که زمینه آفرینش فرهنگ را فراهم می‌کند.

مطالعه و بررسی فرهنگ‌ها موجب شناخت توانمندی‌های آنان می‌شود. یکی از عواملی که دستیابی به چنین شناختی را ممکن می‌سازد، سیر و

سیاحت است، سیر و سیاحت انسان را با اقلیم‌های مختلف، آدم‌های متفاوت و به تبع آن فرهنگ‌های متنوع آشنا می‌کند.

سرزمین ایران به دلیل تاریخ غنی و پر ماجرا و موقعیت خاص استراتژیک خود و هم‌چنین به سبب جاذبه‌های مادی و معنوی از دیرباز مورد توجه بسیاری از ملل جهان قرار گرفته است. جای جای این ملک شاهد جلوه‌هایی است که تا ابدات تاریخ، تلالوی خود را تکرار خواهند کرد.

شهرهای ایران به بهترین وجه انعکاس‌دهنده فرهنگ و شیوه زندگی مردمانی هستند که در احاطه و استمرار حیاتشان نقش آفرین بوده‌اند. استان افسانه‌ای لرستان و شهرستان و دیار زیبای بروجرد به عنوان بخشی از این دیار دیرمان سرزمینی است بمسال روزگار که آثار اسلاف زندگی انسانی را در کنار ظریف‌ترین سازهای تمدن و فرهنگ چون امانتی عزیز در سینه خود جای داده است.

بروجرد از شهرهای تاریخی ایران است که بافت کهن و بناهای متنوعی از ادوار سلجوقی تا پهلوی اول را در خود جای داده است. از نقطه نظر شهرسازی، بروجرد با داشتن بافت تاریخی به وسعت قریب ۲۷۰ هکتار از شهرهای کم‌نظیر کشور است که بناهای تاریخی آن تقریباً سالم و قابل مطالعه باقی مانده‌اند. از ویژگی‌های منحصر به فرد دیگر این شهر آن است که هر

یک از محلات اصلی چهارگانه (دودانگه، رازان، یخچال و صوفیان) آن، ضمن آن که به محلات کوچک‌تری تقسیم می‌شوند، دارای یک گذر اصلی متصل به مرکز شهر و بناهای عمومی و عام‌المنفعه مجزایی چون بازارچه، مساجد، آب‌انبار، حمام و حتی قبرستان مستقل می‌باشند.

در طایفه قرن اخیر با شعار تجدد این شهر و به دنبال زلزله شدید سال ۱۳۸۵ هجری قمری و مقاوم‌سازی بسیاری از ساختمان‌ها، دچار تغییر تحولات زیادی شد و تهره تاریخی این شهر به‌طور کامل تغییر یافت. اما هنوز هم در کوچه پس‌کوچه‌های قدیمی این شهر و در میان مجموعه بافت تاریخی ارزشمند آن را آثار سلجوقی تا پهلوی اول را دارا می‌باشد وجود دارند که با مطالعه آن می‌توان اطلاعات ارزشمندی را از وضعیت شهری بروجرد در طی تاریخ ارائه کرد.

با توجه به قرار گرفتن بروجرد در ارتفاعات بلند و برف‌گیر «گرون» (بخشی از ارتفاعات زاگرس میانی) دارای زمستان‌های نسبتاً سرد و بهار و تابستانی معتدل و بسیار مفرح می‌باشد. وجود کوه‌های پربرف که هرچشمه بسیاری از سراب‌ها و رودخانه‌های منطقه می‌باشد، جلوه زیبایی به طبیعت این منطقه داده و مناطق بسیار دل‌انگیز طبیعی به وجود آورده است.

اولین کسانی که در این شهر قبل و بعد از اسلام ساکن بودند در اطراف

مسجد جامع کنونی زندگی می کردند و بدین طریق قطب زیستی این شهر در آغاز مسجد جامع این شهر بوده است و در طول زمان آرام آرام با افزایش جمعیت این شهر نیز گسترش یافته و اکنون از نظر جمعیت دومین شهرستان استان می باشد. براساس سرشماری سال ۱۳۸۵ این شهرستان دارای ۲ شهر، ۲ بخش، ۷ دهستان و ۲۱۵ آبادی (۱۸۹ آبادی مسکونی) بوده که در نظر تقسیمات کشوری رتبه ۶ استان را دارا می باشد. فاصله این شهر با مرکز استان ۱۰۰ کیلومتر است.

بر اساس سرشماری مرکز آمار ایران، جمعیت شهرستان بروجرد در سال ۱۳۹۰ برابر با ۳۲۷۶۴۱ نفر بود، است که ۱۹/۳ درصد جمعیت استان لرستان را شامل می شود. به این ترتیب، شهرستان بروجرد، دومین شهرستان پرجمعیت استان لرستان محسوب می شود. این شهرستان، سی و هفتمین شهرستان پرجمعیت کشور است. جمعیت شهرستان بروجرد در سال ۱۳۸۵ برابر با ۳۲۳۸۲۶ نفر بوده است. به این ترتیب رشد متوسّط سالانه جمعیت بروجرد طی پنج سال ذکر شده برابر با ۲/۱ درصد بوده است. همچنین براساس سرشماری ۱۳۹۰، جمعیت شهری شهرستان بروجرد ۲۴۵۰۷۳۷ نفر و جمعیت روستایی آن ۹۱۰۸۹۵ نفر گزارش شده است. تعداد خانوارهای این شهرستان در همین سال ۹۹،۳۰۸ نفر بوده است.

بروجرد با دارا بودن رتبه ۲ در سهم جمعیت از کل، ۷۲/۵ درصدی جمعیت شهرنشین، ۸۳/۴ درصدی جمعیت باسواد و رتبه ۳ از تعداد کل دانش‌آموزان استان لرستان، یکی از شهرهای مهم استان در تشکیل ساختار اجتماعی لرستان می‌باشد. جمعیت شهر بروجرد براساس سرشماری سال ۱۳۸۵ مرکز آمار ایران ۲۲۹،۵۴۱ نفر گزارش شده که به این ترتیب، بروجرد از نظر میزان جمعیت، دومین شهر بزرگ استان لرستان و بیست و هشتمین شهر بزرگ ایران به حساب می‌آید. علاوه بر رونق کشاورزی و دام‌پروری در منطقه، شهر بروجرد به‌طور سنتی یکی از قطب‌های دادوستد در منطقه غرب ایران به حساب می‌آید و بازار این شهر هم‌چنان بزرگ و پررونق است. در سال ۱۲۸۶ فرمانداری بروجرد تشکیل و به عنوان مرکز ثلاثه (لرستان - خوزستان - ایلام) و در سال ۱۳۵۱ استانداری لرستان تشکیل و در سال ۱۳۸۴ فرمانداری ویژه در بروجرد ایجاد گردید.

آب و هوای معتدل در این منطقه باعث شده که بروجرد در ردیف شهرهای خوش آب و هوا قرار گیرد. فصول چهارگانه در این منطقه هر کدام تبلور اعجاب‌انگیزی از شگفتی‌های طبیعت با خود به همراه دارد. مردم بروجرد مردمی قانع، صمیمی، هوشمند، سخت‌کوش، صبور و پرتلاشند که ضمن خلوص و تواضع نسبت به مهمانان، حراست از حریم

خانواده و ملک و سرزمین با جان‌شان در آمیخته‌اند و اکنون نیز علی‌رغم گسترش زندگی شهری و فراهم آمدن رفاهی در خور، هم‌چنان خصلت‌های شریف اجدادی را حفظ نموده‌اند.

اکثریت قریب به اتفاق مردم بروجرد مسلمان و شیعه اثنی‌عشری هستند و انحصار نسبت به اهل بیت عصمت و طهارت آنان مثال‌زدنی است. گویش مردم بروجرد، از نظر تقسیم‌بندی گویش‌های ایرانی که گفته شده جزء گویش‌های مرکزی و از دسته شمال غربی است، بعد از لهجه‌های شیرازی، اهلبائی، یزدی، کرمانی و مشهدی یکی از نزدیک‌ترین گویش‌های شیرین به زبان فارسی، گویش بروجردی است.

تاریخ قرن سوم هجری با نام تعدادی از محدثین و راویان با عنوان بروجردی و بعدها با عنوان رازانی (منسوب به مها رازان در شهر بروجرد) به چشم می‌خورد. از میان اینان می‌توان به «خطاب بروجردی» از واعظان دوره خلفای عباسی (متوفی ۳۸۶ در بغداد)، برادران «ابن عمر حامد» و «ابوالمجد صالح رازانی» (ق ششم)، «ابوالفتح عبدالواحد» متوفی (۵۴۶ قمری) در بروجرد، «شیخ محمدجعفر» اهل کمره بروجرد در دوره صفوی، «شیدله» فرزند «عزیزبن جبلی بروجردی» متوفی ۴۹۴ هجری و «حسام‌الدین حروفی» روحانی حروفیه اشاره کرد. در دوران صفویه عده‌ای

از سادات طباطبایی اصفهان به بروجرد مهاجرت کردند و بعدها فقها و عالمان دینی زیادی از بازماندگان اینان در بروجرد متولد شدند به گونه‌ای که به مدت سه سده (قرن دوازده، سیزده و چهارده هجری)، بروجرد به یکی از قطب‌های تعلیمات تبدیل شد و عده زیادی از سایر نقاط ایران برای فراگیری علوم دینی ساکن بروجرد شدند. از روحانیان بروجرد طی سه قرن گذشته می‌توان به: «اسدالله حجه الاسلام مجتهد» متوفی ۱۲۷۱ هجری، «اسماعیل فقیه الراعی العارف» قرن ۱۲ هجری، «محمدرحیم فقیه» و نویسنده و متولی آستان قدس رضوی، «مرتضی، سید فقیه» و پدر «علامه بحر العلوم»، «نقی، ملا» نویسنده عن الکاء در دوره زندیه و ... اشاره کرد. در حال حاضر نام شهر بروجرد با نام بزرگانی که از این دیار برخاسته و به نور علم، تقوا عالمی را منور ساخته‌اند و عن نشته است. فرزانه‌هایی چون علامه بحر العلوم «ره»، آیت‌الله العظمی حاج آقا حسین طباطبایی بروجردی «ره»، فقیه، عالم و مرجع شیعیان جهان که در حواره مایه افتخار جهان اسلام بوده‌اند و سایر علما هم چون، آیت ... سید جعفر دارابی کشفی، حاج میرزا محمود مواهبی طباطبایی، آیت الله ابوالقاسم خزعلی فقیه، عالم و سیاست‌مدار، آیت الله حاج شیخ علی محمد نجفی بروجردی، حجت الاسلام حاج مولا اسدالله بروجردی «ره»، آیت الله سید طاهر

کاظمینی، آیت الله بزرگ حاج سید محمدباقر سلطانی طباطبایی
 بروجردی «ره»، آیت بزرگ الله بهالدین حجتی ره، شیخ محمدتقی عبده
 بروجردی، حقوق دان برجسته و مبتکر داد گستری نوین، استاد مهرداد اوستا،
 رزا محمدباقر صامت بروجردی قصیده سرای توانا، دکتر عبدالحسین
 زین کوب، محقق ارجمند علامه سید جعفر شهیدی، محمد میرزا حسامی
 قاجار، شمشاد برجسته ایران، دکتر عبدال محمد آیتی چهره ماندگار
 کشور دومین دوره سال ۱۳۸۱ ادیب، مترجم قرآن و محقق، دکتر علی
 محمد رنجبر چهره ماندگار کشور چهارمین دوره سال ۱۳۸۳، پرفسور
 دکتر احمد شیمی چهره ماندگار کشور پنجمین دوره سال ۱۳۸۴، دکتر
 محمدرضا زرین دست جزء پنج نفر اول خبه رشته پزشکی جهان و دارای
 رتبه بین المللی در بین یک درصد دانشمندان دین جهان، دانشمند معظم
 استاد غلامرضا مولانا، سردار سرافراز اسلامبولی لشکر شهید محمد
 بروجردی، خوشنویس معاصر استاد جواد بختیاری و شهید اول قلم محمود
 صارمی، پرفسور احمد ساعتچی «پدر خوردگی ایران»، استاد عبدالمحمد
 روح بخشان پژوهشگر، روزنامه نگار، ویراستار و مترجم، استاد لوریس
 چکناواریان رهبر و آهنگساز برجسته عرصه موسیقی، دکتر محمدرضا
 حافظی رییس خیرین مدرسه ساز کشور، بنفشه حجازی نویسنده، ادیب و

شاعر، دکتر سید کمال‌الدین نیک‌روش بروجردی سیاست‌مدار و محقق حوزه صنعت، عباس گودرزی هنرمند برجسته کشور در رشته هنرهای تجسمی و ... اعتبار و افتخار این شهرستان را صد چندان نموده و بر تارک تاریخ این سرزمین می‌درخشد. قطعاً جوانان و نوجوانان این خطه از کشور هم‌رنگان اصناف خود تلاش دارند هم‌چنان نام بروجرد را سربلند در حوزه پژوهش و تحقیقات، اختراعات، رتبه‌های کسب شده در آزمون‌های دانشجویی و دانش‌آموزی نگاه دارند و این اشارات تنها نشانه‌های کوچکی از این عطس‌جهت پیشرفت و توسعه زادگاه خود و نقطه‌ای از کشور پهناور ایران اسلامی است که با جمله «بروجرد شهر استعدادها و درخشان است» به زیبایی، تمامی توان‌مندی‌های شهر فرهنگی بروجرد بیان شده است.

گنجینه بی‌نظیر فولکلور مردم بروجرد که زبان با زبان و سینه به سینه از نسلی به نسل دیگر منتقل شده و به مناسبت‌های خاص برگزار می‌شود، هر بیننده و شنونده‌ای را با یک فرهنگ غنی و کهن مواجهه می‌کند که در نوع خود بی‌نظیر و یا کم‌نظیر است و در برخی از این آداب و رسوم و سنن که ویژه این شهرستان است خاطره شیرینی را برای هر کس که حتی یک بار به این شهرستان سفر کرده باشد به همراه دارد و دارای جایگاه

ویژه‌ای است که متأسفانه در این مجال کوتاه پرداختن به آن ممکن نیست و هدف از نگاشتن این مختصر تنها ایجاد روزنه‌ای است به بخش کوچکی از فرهنگ پرغنای مادی و معنوی این شهرستان، به آن امید که مجموعه حاضر با یک سفر تصویری و توصیفی، انگیزه ورود به اقیانوس بیکران فرهنگ مردم بروجرد را در دل تمامی علاقه‌مندان و مشتاقان فرهنگ دیرپای یکی از شهرهای زیبای ایرانی ایجاد نماید. زیرا طبیعت سحرانگیز و دل‌انگیز بروجرد در دل و جان هر جنبنده و رهگذری تأثیر می‌گذارد و سیاحان اهل ذوق در حرم این آستانه‌ی بامصفایش هم چون بید مجنون سر تعظیم فرو می‌آورند و آن را این چنین می‌سرایند:

اگرچه سپاهان بهشت روی زمین است

لیک تیر زد به یک بهار بروجرد